

SANT JOAN D'ÀVILA, APÒSTOL DE LA NOVA EVANGELITZACIÓ

4. MAGISTERI ESPIRITUAL: L'ESPERIT, ÀNIMA DE L'ÀNIMA

L'ESPIRITUALITAT és un procés de transformació en Crist sota el guiatge, llum i moció de l'Esperit Sant (AF 74). L'Esperit és *anima de la nostra ànima* (S 32) ja que ens comunica la vida divina –una vida nova- a través del baptisme. La “**vida espiritual**” de sant Joan d'Àvila brolla de la seva actitud constant de **discerniment i fidelitat a l'Esperit Sant**.

«No sólo lo hemos de desear, sino que hemos de aderezar la casa limpia», (S 27) «Cuando viene de verdad no hay cosa que se le resista. (S 32) Es fuego que abrasa, viento que lleva la nave adonde Él va.» (S 15)

L'amor a Déu.- És el nucli de la seva espiritualitat. El punt de partida és l'amor de Déu en el si de la Santíssima Trinitat –*ad intra*- entre el Pare, el Fill i l'Esperit Sant; i l'amor de Déu vers nosaltres –*ad extra*. La inhabitació de Déu en nosaltres ens omple de dons divins que produeixen fruits de perfecta caritat, como si el creient *«no fuera más que un instrumento como si un gran pintor tomase la mano de uno que no sabe pintar... obra Dios acompañando, el hombre como órgano del Espíritu Santo.»* (S 31) De la pregonada experiència de fe del Mestre brolla la seva set de la glòria de Déu i l'absoluta confiança en Ell.

«Echa tus cuidados en Dios y asegúrate con su providencia en medio de tus tribulaciones; y, si crees de veras que el Padre te dio a su Hijo, confía también que te dará lo demás, pues todo es menos.» (TAD)

Crida a una correspondència d'amor pel camí de santedat, a través del servei apostòlic i l'amor al proïsme.

«Un corazón tierno y muy de carne para aver compasión de los hijos». (Fr. L. de Granada, Vida...). «Más mueve el corazón el amor que los beneficios.» (TAD)

Apassionat per Crist, com sant Pau.- El seu cristocentrisme es distingeix pel seguiment de Jesucrist i la transformació pel camí de l'amor. La causa de l'amor és Crist, *«el cual recibe el bien al prójimo hecho, y el perdón al prójimo dado, como si a Él mismo se diera»*. La redempció és la màxima expressió de l'amor de Déu per nosaltres. Sempre convida a conèixer Crist i tenir-lo present, a aprofundir en la seva vida, especialment en els misteris de la seva Passió i Mort.

«Los que mucho se ejercitan en el propio conocimiento, como tratan a la continua y muy de cerca, sus propios defectos, suelen caer en grandes tristezas, desconfianzas y pusilanimidad de corazón; por lo cual es necesario que se ejerciten en otro conocimiento que les alegre y esfuerce, mucho más que el primero les desmayaba. Y para esto, ninguno otro hay igual como el conocimiento de Jesucristo nuestro Señor; especialmente pensando cómo padeció y murió por nosotros». (AF 68)

L'Eucaristia.- La confiança en Déu fonamentada en els misteris redemptors és també una nota significativa de l'experiència de fe de sant Joan d'Àvila i de la seva manifesta i gran devoció al Santíssim Sagrament. Celebrava la Missa amb gran devoció i emoció. La seva festa principal era el dia de Corpus Christi. Aconsella i fomenta la comunió diària per la seva acció salvífica que ens fa sants.

«Encerró Dios en este Sacramento santísimo todas sus maravillas pasadas... pues esa es la virtud que tiene este santísimo Sacramento.» (S 41)

També fomenta l'adoració eucarística com a continuació de la celebració de l'eucaristia. S'ha d'aprendre a *mirar* sense cansar-se, però ha de ser una mirada *«con entrañable amor, como el don más maravilloso que nos ha podido hacer.»* (S 36)

«No teneis aí el Sanctísimo Sacramento? Quando yo dél me acuerdo, se me quita el deseo de todo quanto ay en la tierra.» «Y mira que mientras menos entiendes este misterio, mayor es la merced que te hace.» (S 38)

La devoció a la Mare de Déu.- La figura de Maria “*Madre de Dios humanado*” és omnipresent en la vida i el magisteri de sant Joan d’Àvila.

«Era muy grande la devoción que tenía a nuestra Señora que aparecía en la ternura y devoción de los sermones que de Ella predicaba... Como era tan amigo del Hijo, así lo era de la Madre. [...] quien ama mucho al uno ha de amar mucho al otro.» (Fr. L. de Granada, Vida...) *«Más quisiera estar sin pellejo que sin devoción a la Virgen.»* (Ser 63) *«Rogad a la Virgen que os dé ojos para saberla mirar. Cuando yo veo una imagen con un Niño en los brazos, pienso que he visto todas las cosas.»* (Ser 4)

La seva pregona devoció mariana ens ensenya una bonica lliçó: s’empenyà a viure i actuar en l’“Escola de Maria”, imitant les seves virtuts i la seva fidelitat a la voluntat de Déu. Aconsella la intimitat amb Maria, Verge i Mare, model i intercessora:

«Ten a la Virgen por abogada, que huele a incienso muy bien... porque si fueres devoto de ella, sentirás deshacerse las tentaciones, como la cera delante del fuego... Amar a la Virgen equivale a imitarla, puesto que quererla bien y no imitarla, poco aprovecha.» (S 63)

La grandesa i dignitat del sacerdoti.- Sant Joan d’Àvila té consciència i fe en la vocació sacerdotal. La seva identificació amb el sacerdoti és font de zel, de fecunditat apostòlica, de saviesa com a reformador de la vida eclesiàstica i delicat director de consciència. En una ocasió escrivia a un sacerdot:

«Pues que, por la gracia de Jesucristo, es vuestra merced sacerdote, asaz tiene en que entender para dar buena cuenta de oficio tan alto y tan tremendo aún para hombros de ángeles. Estime mucho este misterio, agradezca esta merced, y esta consideración le sea bastante a recogerle cuando estuviera distraído y a ponerle espuelas cuando se viere flojo; y así se enseñoree de su corazón esta merced, que por ella se tenga muy obligado a servir con gran diligencia al Señor; y le ponga gran cuidado para así ejercitar oficio tan soberano, que agrade a los ojos del que se lo dio.» (C 8)

LA DIRECCIÓ ESPIRITUAL sant Joan d’Àvila la identifica amb la missió sacerdotal de la cura pastoral d’ànimes, molt unida a les seves activitats apostòliques. Gran conseller i director espiritual, a ell hi acudia tota classe de gent: senzilla i intel·lectual, de tots els estaments socials, laics i sacerdots, religiosos i religioses. La seva comesa en aquest camp era doble: ser guia i pare a qui el dirigit sabés fiar-li el cor amb molta seguretat.

«Conviene que para el regimiento de vuestra conciencia toméis por guía y padre alguna persona letrada, y experimentada, y ejercitada en las cosas de Dios, y no toméis quien no tenga uno sin otro.» (R II,9)

Normes de pedagogia espiritual.-

a) Als directors d’ànimes: A través dels seus escrits el Mestre mostra sempre una actitud d’escolta i proximitat, de respecte i afecte a la persona, i de confiança en la bondat de Déu. La seva primera carta és com un manual de direcció espiritual. En ella aconsella al seu deixeble Fra Luis de Granada buscar sempre la glòria de Déu i el bé de les ànimes, i no el seu propi interès. També dóna una sèrie d’avisos «*sacados de yerros que yo he hecho*», confessa amb humilitat.

Pedir a Dios «*el espíritu de padre para con sus hijos que hubiéremos de engendrar*». «*Estar siempre templado para no dar una respuesta fuera de tono y menos amorosa. Y cuando las almas se pierden, no hay dolor que a este se iguale*». A un director que verdaderamente quiere ser padre, «*le conviene un corazón tierno mostrando compasión, pero también otro de hierro para sufrir los golpes que la muerte de ellos da*». Enseñar «*a andar poco a poco y sin ayo, para que [los dirigidos] no estén siempre flojos y regalados, mas tengan algún nervio de virtud*». El mismo director tiene que darse a los dirigidos con mesura «*no se dé él tanto a otros, que pierda su recogimiento y pesebre de Dios.*» (C 1)

b) A les ànimes dirigides: El dirigit ha de ser obert i dòcil per a poder aprofitar els consells rebuts. Ha de demanar al Senyor que pugui trobar un guia adequat que el porti pel camí evangèlic, i així poder-li confiar el seu cor sense amagar-li res.

Al abrir el corazón, se manifiestan también *las raíces de la tentación*, de manera que el consejero *quede satisfecho y entienda el negocio*. A esta apertura seguirá luego la docilidad *«para darle muy entero crédito en lo que dijere.»* (AF 28)

El pare o director espiritual ha de donar també alguns consells pràctics o *receptes* seguint la tradició de l'Església: freqüència dels sagraments, lectura espiritual, meditació-contemplació, obres de caritat, estudi, etc. El Mestre Àvila guiava sempre en el camí de la **humilitat** (coneixement propi), la **confiança** (coneixement de l'amor de Déu) i el **lliurament a Déu** (caritat i contemplació). La persona dirigida era convidada a analitzar la seva situació amb esperit de fe, per a superar la immediatesa dels seus problemes particulars i decidir-se sincerament i generosament pel camí de la perfecció. És molt freqüent el tema del sofriment, convidant a compartir la creu de Crist.

El veritable director és l'Esperit Sant.- El procés de consell o direcció espiritual és sempre un camí de discerniment de l'acció de l'Esperit.

El confesor y predicador *«no te han de ser estorbo para el Espíritu Santo, sino más bien una escalera para que tu subas a Dios.»* (S 27)

El Mestre Àvila ajudava personalment a distingir entre els senyals del bon esperit (**amor, confiança, veritat**) i les del mal esperit (rigorisme, desconfiança, agressivitat).

Las señales del buen Espíritu son la caridad y la humildad. Sobre todo la caridad porque *«el Espíritu Santo fuego es.»* (S 27) La humildad ayuda a apreciar *la moneda espiritual* o verdadera, distinguiéndola de *la falsa i liviana moneda.»* (AF 52)

Model de directors espirituals.- A través de les seves Cartes –se'n conserven unes 260- i d'altres escrits –molt especialment l'*Audi Filia*- sant Joan d'Àvila **orienta, motiva i anima doctrinalment**. Demostra ser bon psicòleg -amb els peus a terra- i gran místic -fascinat per Déu. El misteri de Crist, l'amor de Déu, la perfecció cristiana, l'exercici de virtuts, la freqüència dels sagraments són els temes més tractats.

El seu estil mostra la sincera estima per la persona a qui s'adreça, la referència al temps litúrgic, la recerca de la voluntat de Déu a la llum de la seva paraula, i una nota d'humor per a relativitzar el problema i allunyar l'angoixa. Convida a sentir-se estimat per Déu i a decidir-se pel camí de la confiança i l'amor. **«Resi, mediti, estudiï»** és el consell que resumeix el seu programa.